

INTERNATIONALE INCASSO VAN VORDERINGEN

Wat kunt u doen bij juridische problemen in opkomende markten

Het verkrijgen van betaling in opkomende markten is niet altijd een vanzelfsprekendheid. De auteur bespreekt enkele maatregelen die u kunt treffen om uw vordering voldaan te krijgen.

Twee mogelijke problemen

I.

Stel, u verkoopt elektronische onderdelen aan een telecom bedrijf in Wit-Rusland. De handelsrelatie bestaat al jaren en u heeft nooit problemen gehad met uw afnemer. Totdat hij op een dag te laat is met betalen en uiteindelijk helemaal niet meer betaalt. U belt en schrijft, maar niets helpt. Wat nu?

II.

Of, in plaats van de export van elektronische onderdelen, heeft u in Wit-Rusland lokaal een fabriek laten bouwen waar de onderdelen worden gemaakt. Stel, uw lokale operatie is een groot succes totdat het Ministerie van Telecommunicatie een maatregel uitvaardigt op grond waarvan alle telecom ondernemingen plotseling staats eigendom worden. U ontvangt een vergoeding maar deze compenseert totaal niet het verlies dat u heeft geleden door de nationalisering van uw bedrijf.

Wat kunt u doen?

Beslagleggen: biedt uw debiteur verhaal?

In Wit-Rusland -en vele andere opkomende markten- wordt met de registratieplicht voor bedrijven en het deponeren van jaarstukken flexibeler omgegaan dan hier. Zo is er in veel van deze landen geen kadaster en jaarrekeningen zijn vaak vrij onbetrouwbaar. Het is daarom verstandig eerst goed onderzoek te doen naar de vermogenssituatie van uw debiteur. Indien uit dat onderzoek blijkt dat uw debiteur er financieel slecht voorstaat en het waarschijnlijk is dat hij niet aan zijn verplichtingen kan voldoen is het de moeite waard te overwegen van verdere stappen af te zien ter verhaal van uw vordering. Het is immers zonde om extra kosten te moeten spenderen aan advocaten en te eindigen met een vonnis waarin u in het gelijk wordt gesteld maar waarmee u niets kan omdat uw debiteur geen verhaal biedt. Gelijk krijgen is nog geen betaling ontvangen van uw vordering.

Het kan ook zo zijn dat de financiële situatie van uw debiteur geen aanleiding heeft gegeven om af te zien van een procedure. U bent in het gelijk gesteld, maar ondanks de veroordeling betaalt uw debiteur simpelweg niet. Als u op voorhand een verhaalsonderzoek heeft laten uitvoeren kan dat u helpen. U heeft immers geverifieerd of, en daarbij hoogstwaarschijnlijk ook waar, uw debiteur vermogen heeft. Op dat vermogen kunt u nu beslag proberen te leggen.

Bij substantiële bedragen en bij vorderingen tegen overheidsinstanties, zoals het Wit-Russische Ministerie van Telecommunicatie, is het ernstig aan te raden te zoeken naar vermogen *buiten* het land van de debiteur. Het is namelijk helaas nog steeds een feit dat de rechtelijke macht in veel politieke risicolanden gevoelig is voor corruptie

waardoor beslaglegging en executie in het land zelf niet evident zijn. Partijdigheid van de lokale rechterlijke macht zou uw positie dus gemakkelijk kunnen ondermijnen.

Schikken

Mocht uit het verhaalsonderzoek blijken dat uw debiteur een vermogensbestanddeel heeft waarvan u zeker weet dat een beslag daarop / daarvan de bedrijfsvoering van uw debiteur lastig maakt, dan kunt u proberen om hierop (conservatoir) beslag te laten leggen en onder dwang van dit beslag een schikking te bewerkstelligen. Het vermogensbestanddeel hoeft niet eens de hoogte van de vordering te vertegenwoordigen. Als het beslag een hoge “nuisance value” heeft, kan het de debiteur ertoe brengen aan de onderhandelingstafel plaats te nemen. Ook hier geniet beslag buiten het land van de debiteur de voorkeur.

Noteer dat niet alle jurisdicties conservatoir beslag toelaten.

Procederen

Mocht een juridische procedure noodzakelijk blijken, zorg dan dat u, voor zover dit mogelijk is, buiten het land van de debiteur procedeedt. Al eerder werd het probleem van corruptie genoemd. Ook is het vaak zo dat in opkomende markten een kleine elite alle sleutelposities van het land bezet. Als gevolg daarvan is het niet uit te sluiten dat de eigenaar van het Telecom bedrijf en de minister van Telecommunicatie op de een of andere manier invloed kunnen uitoefenen op de rechter die gaat oordelen over uw zaak. Naast corruptie en partijdigheid is er in veel opkomende markten beperkte kennis van en ervaring met ondernemingsrechtelijke problemen. Tenslotte is er de gebrekkige efficiëntie. In India zou het momenteel 350 jaar duren om alle zaken die momenteel aanhangig zijn af te handelen.

Om een lokale procedure te voorkomen is het noodzakelijk om in uw contract of algemene voorwaarden specifiek te kiezen voor een andere jurisdictie en/of arbitrage overeen te komen in een ander (eventueel neutraal “derde”) land. Soms bestaan er al internationale (bilaterale of multilaterale) verdragen die naar arbitrage verwijzen voor bepaalde geschillen. Dit is bijvoorbeeld vaak al het geval voor een geschil dat ontstaat als gevolg van een nationalisering zoals hierboven omschreven (voorbeeld II). Verifieer dus het liefst ten tijde van het sluiten van een contract, of anders ten tijde van het ontstaan van het geschil, altijd of uw investering door een internationaal investeringsverdrag wordt beschermd. Landen sluiten onderling steeds meer verdragen en als het land vanwaar uit u uw investering doet geen verdrag heeft met het land waar u investeert, is het de moeite waard om een andere investeringsstructuur te overwegen.

De oplossing van de agent

Zodra u juridische procedures begonnen bent, zult u hoogstwaarschijnlijk al snel worden benaderd door personen die aanbieden u te helpen om uw probleem op te lossen. Deze personen of instanties zullen beweren connecties te hebben met uw wederpartij en in staat te zijn hen tot rede te brengen. Pas op voor dit soort aanbiedingen. U moet er rekening mee houden dat er, om het Ministerie van Telecommunicatie van Wit Rusland een bepaald bedrag te laten betalen, geld aan een individuele ambtenaar wordt betaald, hetgeen strafbaar is onder alle huidige anticorruptie wetgeving. Ook als u geen enkele aanwijzing hebt dat uw oplossing door

omkoping wordt bewerkstelligd, bent u aansprakelijk omdat de wetgeving het principe hanteert dat u het “had moeten weten” en “had moeten voorkomen”. Pas daarom op voor de agent met de oplossing, vraag altijd wat deze precies gaat doen en zorg dat alles vastligt in een overeenkomst met de vereiste garanties en vrijwaringen.

Mogelijke oplossing van de twee problemen

Terug naar de Wit Russische zaken. Indien uw debiteur zijn rekening niet betaalt, begint u met een onderzoek naar zijn financiële situatie en kijkt u waar zich eventueel vermogen bevindt. Onderzoek of er een connectie is tussen de staat en uw debiteur op basis waarvan u de staat aansprakelijk kan houden. Dit komt van pas bij insolventie van de debiteur. Indien de jurisdictie het toestaat en dit strategisch wenselijk is, legt u daar conservatoir beslag op. U gaat vervolgens procederen of arbitreran bij het forum wat uw contract aangeeft. Bij gebreke van een contractueel forum, zou u kunnen uitkomen bij het forum van uw debiteur, in Wit Rusland. Gedurende de procedure blijft u de vermogenstoestand van uw debiteur in de gaten houden en overweegt alle mogelijk aangeboden schikkingen.

Indien het Ministerie van Telecommunicatie u naar uw mening niet voldoende compenseert voor het verlies dat u hebt geleden door de nationalisering, bekijkt u of er een investeringsverdrag bestaat tussen uw land en Wit Rusland en welk forum dit verdrag aanwijst voor geschillenbeslechting. Wees u ervan bewust dat ook landen kunnen weigeren aan hun verplichtingen te voldoen na een veroordeling tot betaling. Afhankelijk van het betalingsgedrag van het land, kan verhaalsonderzoek hier net zo noodzakelijk zijn als bij een vordering tegen een onderneming.

Procesfinanciering

Zaken doen in opkomende markten is risicovol en zo ook het procederen tegen partijen in die markten. De informatie die men kan verkrijgen over deze partijen is beperkt en er is lastig aan te komen hetgeen de executie van een vonnis moeilijk maakt. Indien u het risico van het voeren van een juridische procedure met een onzekere afloop niet zelf wilt dragen, overweeg dan eens een financier in de arm te nemen. Er zijn partijen in de markt die juridische procedures financieren en coördineren. In ruil hiervoor krijgen zij een deel van de opbrengst. Omni Bridgeway richt zich voornamelijk op procedures tegen entiteiten in opkomende markten. Omni Bridgeway doet dit al ruim 20 jaar en heeft daarom veel ervaring met het zoeken van vermogen van debiteurs en de tenuitvoerlegging van vonnissen tegen partijen in lastige jurisdicties.

Heleen Rijkens
Omni Bridgeway
rijkens@omnibridgeway.com
+31 (0)70 338 4343